

СЕКЦІЯ 1

УПРАВЛІННЯ РЕГІОНАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

ІНТЕГРАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СОЦІАЛЬНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ

Г. Г. СОБОЛЄВА, канд. екон. наук, доц., М. І. БІЛЕЦЬКА
*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

Вирішення проблем розроблення і реалізації регіональної політики в Україні, яка б забезпечувала зростання рівня соціально-економічного розвитку регіонів, підвищення рівня життя населення, є неможливим без активізації інвестиційної та інноваційної діяльності, що дозволяє здійснити прогресивні структурні зрушення в економіці, інноваційне оновлення її реального сектора, підвищити конкурентоспроможність та забезпечити соціально-економічний розвиток як регіонів, так і держави загалом [2, с.186].

Оскільки регіони України – це не тільки адміністративно-територіальні одиниці, а насамперед – це люди, які живуть на їх територіях та утворюють певне історико-культурне суспільство, з притаманним тільки йому складом характеру, укладом життя, власними уявленнями про вирішення конкретних проблем. Люди, які намагаються мати європейське житло, одяг та їжу, відпочинок та культурно розвиватися як середній європейський житель.

Інтегральна характеристика соціальної ефективності функціонування регіонального комплексу є рівень життя населення”. Рівень життя – система кількісних і якісних показників загального споживання населенням природних, матеріальних і духовних благ і ступінь задоволення потреб у цих благах на даному етапі розвитку суспільного виробництва і виробничих відносин [4, с.203].

Високий рівень якості життя населення – головна мета соціально-економічного розвитку регіону.

В. Ф. Беседін зауважує: „Цілі економічного і соціального розвитку та основні напрями економічної політики визначаються виходячи із загальної довготривалої мети розвитку суспільства, якою є зростання рівня життя людей та добробуту суспільства” [1, с.304].

Вчені теоретики і практики з різних країн світу давно робили спроби оцінити якість життя населення. Одним з перших таких вимірників

пропонувалося використовувати показник валового національного продукту (ВНП) на душу населення. На думку ряду вчених, цей показник не охоплює чимало сторін якості життя населення: освіту, довголіття, здоров'я. Тому вчені робили численні спроби вдосконалити методичку оцінки якості життя населення.

Усі запропоновані для цього показники можна поділити на дві групи. За допомогою показників першої групи намагаються вимірити розвиток „нормальної” (чи „оптимальної”) взаємодії соціальних, економічних і політичних факторів, тоді як за допомогою іншої групи оперують показниками якості життя населення.

Для характеристики якості життя населення регіону необхідно базуватися на західних підходах, які в найбільшому ступені структуровані та включають до себе такі компоненти: якість населення (здоров'я та освіта); можливості самозабезпечення (статки та зайнятість); характеристики оточуючого середовища (ступінь забруднення); соціальні характеристики (забезпечення основними послугами, безпека, ступінь реалізації прав людини та ін.). При цьому доцільним є проведення аналізу:

- демографічного розвитку;
- розвитку ринку праці;
- матеріального стану населення;
- умов життя населення;
- рівня освіти населення;
- стану і охорони здоров'я;
- соціального середовища;
- екологічної ситуації;
- фінансування людського розвитку.

Суспільний прогрес неможливий, якщо не будуть реалізовані такі ключові цілі людини: прожити довге і здорове життя, придбати, розширити й оновити знання; одержати доступ до засобів існування (у вигляді особистих доходів, виплат і фінансування із суспільних фондів); мати сприятливе середовище проживання”. Отже, виходячи з цього, було запропоновано якість життя населення регіонів країни оцінювати за допомогою таких показників [3, с. 87-89]:

1) тривалість життя населення:

- коефіцієнт смертності;

2) здоров'я населення:

- показник відвідування населенням лікарів амбулаторно-поліклінічних закладів (на 1 жителя);

– рівень госпіталізації населення (на 100 жителів);

3) освіченість населення:

– питома вага студентів у загальній чисельності населення регіону;

4) екологічна ситуація:

– співвідношення забруднених стічних вод до загальних ресурсів річкового стоку;

– викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря (стаціонарні джерела забруднення), т/км²;

– викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря (пересувні джерела забруднення), т/км²;

5) доходи населення:

– грошові доходи на душу населення;

6) видатки бюджету:

– видатки регіонального бюджету на душу населення.

Необхідно проводити оцінку якості життя населення регіонів України за допомогою інтегрального показника на основі таксономічного методу.

Рівень життя відображає добробут населення і характеризується обсягом реальних доходів на душу населення, рівнем і структурою споживання товарів і послуг, рівнем і динамікою цін на основні предмети споживання і види послуг, тривалістю робочого і вільного часу, можливістю рекреації, житловими умовами і послугами природного середовища, що оточує людину, рівнем освіти, медичного обслуговування, здоров'я, середньою тривалістю життя, а також можливістю задоволення інших потреб людини.

Список використаних джерел

1. Прогнозування і розробка програм [Текст]: метод. посіб. / В. Ф. Беседін та ін. – К.: Наук. світ, 2000. – 468 с.

2. Регіональна політика на рубежі XX-XXI століть: нові пріоритети [Текст]: монографія / М. І. Долішній. – К.: Наукова думка, 2006. – 513 с.

3. Регіональна стратегія економічного розвитку України (теоретичні та прикладні основи геоekonomіки) [Текст]: монографія / Б. І. Суховірський. – К.: КНЕУ, 2000. – 154 с.

4. Управління розвитком регіону [Текст]: навчальний посібник / Т. Л. Миронова та ін. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 328 с.